



Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja
terveyspalvelukuntayhtymä

Perhehoidon toimintaohje, kriteerit ja hinnasto



1.	JOHDANTO.....	3
2.	PERHEHOITO.....	4
	2.1 Perhehoidon tarkoitus ja tavoite.....	4
	2.2 Perhehoidon järjestäminen.....	4
	2.3 Perhehoitomuodot.....	4
	2.4 Perhehoidon myöntäminen.....	5
	2.5 Sukulaissijaisvanhemmuus.....	6
	2.6 Oheishuoltajuus.....	6
	2.7 Omaishoidon ja perhehoidon välinen ero.....	6
3.	PERHEHOITAJAN JA PERHEKODIN HYVÄKSYMINEN.....	6
	3.1 Perhehoitaja.....	6
	3.2 Perhehoitajan ennakkovalmennus.....	8
	3.3 Perhekoti ja perhekodin turvallisuus.....	8
	3.4 Perhekodissa hoidettavien henkilöiden määrä.....	9
4.	PERHEHOIDON PALKKIOT JA KORVAUKSET.....	9
	4.1 Hoitopalkkio.....	9
	4.2 Kustannusten korvaaminen.....	10
	4.3 Käynnistämiskorvaus.....	11
	4.4 Maksut perhehoidon keskeytyksen ajalta.....	12
5.	PERHEHOITAJAN ASEMA.....	13
	5.1. Toimeksiantosopimus.....	13
	5.2 Perhehoitajan oikeus vapaaseen.....	15
	5.3 Sijaishoito perhehoitajan vapaan tai muun poissaolonaikana.....	16
	5.4 Perhehoitajan eläketurva ja vakuutukset.....	16
	5.5 Perhehoitajan tuki.....	17
6.	PERHEHOIDON ASIAKKAAN ASEMA.....	19
	6.1 Asiakassuunnitelma.....	19
	6.2 Perhehoidon asiakasmaksut.....	19
	6.3 Perhehoidossa olevan asiakkaan yksityis- ja käyttövarat.....	21
	6.4 Perhehoidossa olevan asiakkaan valitus- ja vaikutusmahdollisuudet.....	22
	6.5 Asiakkaan kuolema perhekodissa.....	22
7.	PERHEHOITAJAN OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET.....	23
	7.1 Tietojensaantioikeus ja tietojen säilytys.....	23
	7.2 Salassapito- ja vaitiolo-velvollisuus.....	23
	7.3 Perhehoitajan ilmoitusvelvollisuus.....	23
8.	KUNTAYHTYMÄN/SOITEN OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET.....	24
9.	PERHEHOIDON VALVONTA.....	24
10.	TOIMINTAOHJEEN VOIMAANTULO.....	25
	Liite 1.....	26
	Liite 2.....	29

1. JOHDANTO

Tämä toimintaohje koskee Soiten alueen lasten, kehitysvammaisten, vammaisten ja ikääntyneiden **toimeksiantosuhteisen perhehoidon toimintaa** ja perustuu perhehoitoa koskeviin lakeihin. Toimintaohje sisältää perustiedon, miten kuntayhtymä tuottaa ja toteuttaa toimeksiantosuhteista perhehoitoa.

Perhehoito on hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Perhehoitoa voidaan järjestää kahdella tavalla: toimeksiantosuhteisesti ennakkovalmennuksen käyneen perhehoitajan kanssa tai sopimussuhteisesti yksityisen ammatillisen perhehoidon tuottajan kanssa. Kuntayhtymä Soite vastaa perhehoidon järjestämisestä lain ja tämän ohjeen vaatimalla tavalla.

Seuraavat lait ja säädökset ohjaavat perhehoitoa:

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 ja Sosiaalihuoltoasetus 607/1983 Perhehoitolaki 263/2015

Lastensuojelulaki (417/2007)

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987

Vammaispalveluasetus (Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (759/1987)

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977) ja asetus kehitysvammaisten erityishuollosta (988/1977)

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012)

Laki omaishoidon tuesta 4A§(937/2005) ja muutos (318/2011)

Laki (734/1992) ja asetus (912/1992) sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksuista

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)

Laki vammaisasetuksista (570/2007)

laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011)

Laki yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta (603/1996)

Hallintolaki 434/03) ja Hallintolain käyttölaki (586/1996)

Julkisten alojen eläkelaki (81/2016)

Työtaturma- ja ammattitautilaki (459/2015)

Tietosuojalaki (516/2004)

Julkisuuslaki 621/1999

Henkilötietolaki (523/1999)

Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (254/2015)

Perhehoidon toimintaohje, palkkiot ja kulukorvaus sekä asiakasmaksut hyväksytään kuntayhtymän hallituksessa. Toimialueiden palvelualuejohtajat vastaavat yhdessä toimintaohjeen vuosittaisesta päivittämisestä ottaen huomioon mm. indeksikorotukset perhehoidon palkkioihin, kulukorvauksiin ja asiakasmaksuihin. Muutoksia toimintaohjeen muuhun sisältöön tekee tarvittaessa työryhmä, johon kuuluvat kaikkien asiakasryhmien perhehoidosta vastaavat viranhaltijat sekä perhehoitajien edustajat. Toimialueilla voi olla toimintaohjeen soveltamisesta tarkempia ohjeita.

2. PERHEHOITO

2.1 Perhehoidon tarkoitus ja tavoite

Perhehoidon tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus kodinomaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin sekä edistää hänen perusturvallisuuttaan ja sosiaalisia suhteitaan. Perhehoitolaki 1 § 2 mom

Perhehoidon vahvuuksia ovat kodinomainen ympäristö, yhteisöllisyys ja pysyvät ihmissuhteet. Perhekodin arkeen osallistuminen ja perhehoitajan läsnäolo tukevat hoidettavan toimintakykyä ja kuntoutumista sekä hyvää elämänlaatua. Perhehoidossa olevalla henkilöllä on muihin perhekodin jäseniin nähden tasavertainen asema.

2.2 Perhehoidon järjestäminen

Kuntayhtymä Soite vastaa perhehoidon järjestämisestä. Soitessa kunkin toimialueen nimetty viranhaltija vastaa oman alueensa perhehoidon kokonaisuudesta. Hoidon ja hoivan alueella toimii omais- ja perhehoidon keskus, joka koordinoi ikääntyneiden perhehoitoa. Perhehoidosta vastaavat viranhaltijat tekevät yhteistyötä liittyen perhehoidon kehittämiseen, rekrytointiin, ennakkovalmennuksiin, täydennyskoulutukseen jne.

Perhekodin ja perhehoitajan hyväksyy ao. toimialueen viranomainen. Perhehoidon onnistuminen edellyttää moniammatillista yhteistyötä.

Perhehoitoon sijoittamisesta tehdään päätökset toimialuekohtaisesti:

- Lastensuojelun perhehoitosijoituksista päättää lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä yhdessä johtavan viranhaltijan kanssa.
- Ikääntyneiden, kehitysvammaisten ja vammaispalvelujen sekä mielenterveys ja päihdeasiakkaiden perhehoidon hakemukset käsitellään SAS-työryhmässä ja niistä päättää ao. viranhaltija. Lyhytaikaiseen perhehoitoon sijoittamisesta päättää perhehoitoon nimetty viranhaltija.

Toimeksiantosopimus voidaan tehdä perhehoitajan suorittama lakisääteisen ennakkovalmennuksen, johon liittyy soveltuvuusarviointi ja Soiten sosiaalityöntekijän antama lausunto soveltuvuudesta perhehoitajaksi. Ennakkovalmennus sisältää myös yhden tai useamman kotikäynnin perheeseen.

Perhehoidon aikana tarvittavan tuen järjestämiseksi perhehoitajalle on nimettävä jokaista hoidettavaa varten vastuutyöntekijä. Vastuutyöntekijä vastaa sijoitetun henkilön palvelukokonaisuudesta. Perhehoidon vastuutyöntekijä/lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä myös tekee ja ylläpitää perhehoitoon sijoitetun asiakas-, hoito- ja palvelusuunnitelman yhteistyössä asiakkaan, omaisten ja perhehoitajan kanssa.

2.3 Perhehoitomuodot

Perhehoito on hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksikodissa tai hoidettavan kotona. Perhehoitolaki 3 §

Perhehoito voi olla lyhytaikaista tai jatkuvaa perustuen yksilöllisiin asiakas-, hoito-, palvelu- ja kuntoutumissuunnitelmiin. Perhehoitoa voidaan toteuttaa myös osavuorokautisena, joko päivä- tai yöaikaisena. Perhehoito tapahtuu perhehoitajan tai asiakkaan yksityiskodissa.

Osavuorokautinen hoito kestää enintään 10 tuntia päiväsaikaan tai enintään 12 tuntia yöaikaan vuorokaudessa. Osavuorokautinen hoito ei koske lasten perhehoitoa.

Ikääntyneiden lyhytaikainen perhehoito on kestoltaan enintään 14 vrk/kk. Lyhytaikainen perhehoito voi olla myös osavuorokautista päivä- tai yöhoitoa. Lyhytaikaista perhehoitoa voidaan käyttää tukemaan kotona tapahtuvaa hoitoa ja itsenäistä asumista tai välimuotoisena asumisena asiakkaan kotiutuessa esim. laitoshoidojaksolta. Se voi olla myös äkilliseen tarpeeseen perustuvaa hoitoa.

Lapsen lyhytaikainen/tilapäinen perhehoito voidaan toteuttaa lastensuojelulain mukaisena avohuollon tukitoimena tai kiireellisenä sijoituksena akuuteissa tilanteissa. Kehitysvammaisten ja vammaisten lasten ja nuorten kohdalla perhehoito voidaan toteuttaa joko lastensuojelulain tai kehitysvammalain perusteella. Lyhytaikaisessa perhehoidossa lapsen tai nuoren hoito ja huolenpito järjestetään oman kodin ulkopuolella yksityisessä perheessä määräaikaisesti. Sijoitukset ovat joko kiireellisiä tai avohuollon sijoituksia. Sijoitukset kestävät muutamasta päivästä noin kolmeen kuukauteen. Usein sijoitusaikaa ei tiedetä sijoituksen alkaessa.

Soitessa aloitetaan lasten **perhehoidon päivystysrinki**. Päivystysringin perheet päivystävät vuorollaan ja ovat omalla vuorollaan valmiudessa ympärivuorokautisesti vastaanottamaan sijoitusta tarvitsevan lapsen. Päivystysringissä perhehoidon erityispiirteitä ovat mm. lapsen vastaanottaminen lyhyellä varoitusaikalla ja usein vähillä esitiedoilla, lapsen tilanteen rauhoittaminen ja kriisissä tukeminen, epätietoisuus sijoituksen kestosta, toistuvat muutokset perheessä. Vähintään toisen vanhemmista on oltava kotona, koska lapsi voi tulla hoitoon milloin tahansa.

Pitkäaikainen perhehoito on toistaiseksi voimassa olevaa perhehoitoa. Pitkäaikainen perhehoito tarjoaa hoivan, huolenpidon ja asumisen heille, jotka eivät enää tukitoimien avulla selviydy omassa kodissaan.

Perhehoito asiakkaan omassa kodissa tilanteissa, joissa hoidettavalla on esimerkiksi vaikeasti siirrettäviä apuvälineitä, omaishoitajan vapaan aikana tai hoidettava ei voi tai halua lähetä pois omasta kodistaan.

Perhehoitajan sijaistaminen on lyhytaikaista perhehoitoa, jossa kiertävä perhehoitaja menee pitkäaikaista perhehoitoa antavan perhehoitajan kotiin hänen vapaapäiviensä ajaksi vastaten hoidettavien hoidosta ja huolenpidosta.

2.4 Perhehoidon myöntäminen

Perhehoidon myöntäminen perustuu palvelutarpeen arviointiin ja laadittuun asiakassuunnitelmaan. Perhehoidon järjestämisessä on tärkeä turvata hoidettavan ja hänen läheisensä osallisuus perhehoitoa suunniteltaessa ja sitä toteutettaessa. Perhehoitoon sijoittamisen lähtökohtana ovat perhehoitoon sijoitettavan elämäntilanne, aikaisemmat elämäkokemukset sekä tuen, ohjauksen, hoivan ja huolenpidon tarve.

Perhehoitoon soveltumista tulee erityisesti arvioida, mikäli asiakas

- tarvitsee jatkuvaa sairaalatasoista hoitoa
- valvoo öisin ja häiritsee muita
- tarvitsee säännöllisesti apua öiseen aikaan
- käyttäytyy aggressiivisesti itseä tai muita kohtaan
- karkailee tai tarvitsee jatkuvaa valvontaa
- tarvitsee jatkuvasti päivittäisissä toimissa kahden henkilön apua
- on oikeustoimikelpoinen ja ymmärtää hoidontarpeensa, muttei itse halua vastaanottaa perhehoitoa
- ei sitoudu yhteistyöhön tai jonka omaiset eivät sitoudu yhteistyöhön

2.5 Sukulaissijaisvanhemmuus

Kun lapsi on sijoitettu lastensuojelulain perusteella biologiseen läheisverkostoon, puhutaan sukulaissijoituksesta ja sukulaissijaisvanhemmuudesta. Sukulaissijoituksissa sukulaissijaisvanhempi valmennetaan tehtäväänsä vuoden kuluessa tehtävän aloittamisesta. Sijoitus on toimeksiantosuhteinen.

2.6 Oheishuoltajuus

Lapsen asuminen sukulais- tai läheisverkoston luokse voidaan järjestää myös huoltajuusperusteisesti. Kun lapsi muuttaa asumaan kodin ulkopuolisen sijoituksen sijasta läheisverkoston kartoituksen perusteella huoltajuus- tai oheishuoltajuusmääräyksellä muun kuin biologisen vanhemman luokse, lasta hoitavalle henkilölle tulee maksaa perhehoitolain mukainen hoitopalkkio, kulukorvaus ja käynnistämiskorvaus. Toimeksiantosopimusta ei tällöin tehdä, vaan käräjäoikeuden tehty huoltajuuspäätöksen, kunta tekee em. perusteella päätöksen hoitopalkkioista, kulukorvauksesta ja käynnistämiskorvauksesta.

2.7 Omaishoidon ja perhehoidon välinen ero

Omaishoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä hoidettavan kotona omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Mikäli henkilön hoitajana toimii oma lapsi, vanhempi, avo- tai aviopuoliso, hoito on pääasiassa omaishoitoa.

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, kasvatuksen tai muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä hoidettavan kodin ulkopuolella perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Oma lapsi voi kuitenkin hoitaa vanhempaansa perhehoitajana, sillä edellytyksellä, että vanhempi on ennen perhehoitoon siirtymistä asunut toisessa osoitteessa kuin hoitajana toimiva lapsi ja ettei lapsi ole ennen perhehoitajaksi ryhtymistä ollut omaishoitajana.

3. PERHEHOITAJAN JA PERHEKODIN HYVÄKSYMINEN

3.1 Perhehoitaja

Perhehoitajaksi voidaan hyväksyä henkilö, joka koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominai-

suuksiensa perusteella on sopiva antamaan perhehoitoa. Ennen toimeksiantosopimuksen tekemistä perhehoitajaksi aikovan henkilön on suoritettava tehtävän edellyttämä ennakkovalmennus. Perhehoitolaki 2015 6§

Perhehoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka hoidon järjestämisestä vastaavan kuntayhtymän kanssa tekemässä toimeksiantosopimuksen perusteella antaa perhehoitolain mukaista perhehoitoa omassa kodissaan tai hoidettavan kotona.

Kuka voi ryhtyä perhehoitajaksi

Perhehoitajaksi ryhtyminen edellyttää tehtävän edellyttämää ennakkovalmennusta ennen toimeksiantosopimuksen solmimista. Alle 18-vuotiaiden henkilöiden perhehoitajaksi aikovalta pyydetään nähtäväksi rikosrekisteriote ”Lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämiseksi”.

Perhehoitajana voi toimia

- henkilö/henkilöt, jotka ovat valmennettuja tehtävään
- pariskunta, yksinasuva tai yksinhuoltaja
- perheen kasvuympäristön tulee olla lapsi/asiakasystävällinen
- perheen kodin tulee olla riittävän tilava; lapselle/asiakkaalle tulee osoittaa oma huone/tila
- perheen kaikki jäsenet hyväksyvät perhehoidon ja perhehoidossa olevalla henkilöllä on perheessä ta-savertainen asema muiden perheenjäsenten kanssa
- perhehoitaja on yhteistyökykyinen
- perheen elämäntilanne ja parisuhde ovat vakaat

Esteet perhehoitajaksi ryhtymiselle

Perhehoitajaksi ei voi ryhtyä henkilö, jolla esim.

- on omassa perheessä käynnissä aktiivinen lastensuojeluasiakkuus biologisten lasten kanssa
- on fyysinen tai psyykinen pitkäaikaissairaus, joka aiheuttaa toimintakyvynlaskua
- on akuutti mielenterveyden häiriö tai sairaus
- on päihdeongelma
- on kriisi omassa elämäntilanteessa
- on taloudellisia vaikeuksia, jotka vaarantavat perhehoitajana toimimisen
- puoliso tai joku muu perheenjäsen vastustaa perhehoitajaksi ryhtymistä
- on perheen elämään ja arkeen erittäin voimakkaasti vaikuttava elämäntarkastus
- rikosrekisteriote
- on hylkäävä arvio ennakkovalmennuksesta

Perhehoidon toteuttaminen

Perhehoitaja vastaa perhehoitoon sijoitetun henkilön arjesta asiakassuunnitelman mukaisesti, mm.

- hoitaa ja pitää huolta hoidettavasta hänen yksilöllisten tarpeiden mukaan
- auttaa ja tukee hoidettavaa hänen omien voimavarojensa hyödyntämisessä
- ylläpitää ja edistää asiakkaan toimintakykyä
- mahdollistaa ja tukee asiakkaan ja hänen läheistensä yhteydenpitoa

- tekee yhteistyötä asiakkaan asioissa
- sitoutuu perhehoitajan tehtävään

3.2 Perhehoitajan ennakovalmennus

Perhehoitajaksi aikovan tulee lain mukaan käydä perhehoidon ennakovalmennus. Valmennus edellytetään myös kiertäviltä perhehoitajilta ja sijaishoitajilta. Lasten ja nuorten perhehoidossa edellytetään molempien puolisoiden suorittavan ennakovalmennuksen. Se on tavoite myös muiden asiakasryhmien perhehoidossa. Ennakovalmennuksen keskeisenä tavoitteena on selvittää perhehoitajaksi aikovan henkilön valmiudet toimia perhehoitajana.

Valmennus pohjautuu perhehoitajalta edellytettäviin valmiuksiin. Valmennus sisältää mm. perhehoitajan asemaa, velvollisuuksia ja lainsäädäntöä koskevat osuudet. Ennakovalmennus antaa perhehoitajaksi aikovalle tarvittavat tiedot tehtävästä, jotta hän voi tehdä tietoon perustuvan päätöksen perhehoitajaksi ryhtymisestä.

Valmennus on prosessi, joka koostuu ryhmätapaamisista ja kotitehtävistä. Valmennukseen sisältyy kotikäyntiä, jossa myös mahdollisten muiden perheenjäsenten valmius selvitetään. Arviointia henkilön/perheen valmiuksista perhehoitajan tehtävään tekevät henkilöt itse, kouluttaja ja Soiten määrittämä yhteyshenkilö. Valmennus päättyy yhteiseen arviointikeskusteluun ja kirjalliseen loppuarviointiin. Kuntayhtymä hyväksyy henkilön soveltuvuuden perhehoitajaksi.

Soite järjestää alueellaan perhehoitajan tehtävää harkitseville ennakovalmennuksen joko omana toimintana tai ostopalveluna. Mikäli perhehoitaja on käynyt perhehoidon valmennuksen alueen ulkopuolella, Soiten perhehoidosta vastaava arvioi henkilön ja kodin soveltuvuuden. Ennen toimeksiantosopimuksen tekemistä perhehoitajan tulee toimittaa vastuutyöntekijälle todistus ja arviointi soveltuvuudesta perhehoitajaksi, poikkeuksena on sukulaissijaisvanhemmuus (kts. 2.5).

3.3 Perhekoti ja perhekodin turvallisuus

Perhekodin pitää olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva. Perhekodin soveltuvuutta harkittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota perhekodin ihmissuhteisiin ja perhehoitajan mahdollisuuksiin ottaa huomioon ja vastata perhehoitoon sijoitetun tarpeisiin hänen etunsa mukaisesti. Lisäksi on selvitettävä, hyväksyvätkö muut perhekodin jäsenet perhehoitoon sijoitettavan ja voiko perhehoitoon sijoitettava henkilö saada perhekodin muihin jäseniin nähden tasavertaisen aseman. Perhekodin kaikkien jäsenten tulee hyväksyä perhekotitoimintajahoidettavien tasavertainen asemaperheenjäseninä.

Perhekodin tulee myös rakenteeltaan, tiloiltaan ja varustetasoltaan olla siellä annettavalle hoidolle sopiva. Perhehoitolaki 5 §

Tässä toimintaohjeessa perhekodilla tarkoitetaan perhehoitolain mukaisen toimeksiantosopimuksen tehneen perhehoitajan yksityiskotia, jossa sekä hoidettavat että perhehoitaja asuvat.

Perhekodin sopivuutta arvioitaessa otetaan huomioon sekä perheen ihmissuhteet ja ilmapiiri, että perhekodin rakenteet, tilat ja varustetaso. Perhekodissa tulee mahdollisimman hyvin huomioida tilojen ja ympäristön es-

teettämyys ja turvallisuus.

Pitkäaikaiseen perhehoitoon tulevalla tulee halutessaan olla mahdollisuus omaan huoneeseen ja yksityisyyteen. Hänen tulee voida myös käyttää kodin yhteisiä tiloja tasavertaisesti muiden perhekodin jäsenten kanssa.

Perhekodit kuuluvat paloturvallisuuden osalta omavalvonnan piiriin. Rakennuksen omistajan ja haltijan on itse huolehdittava tilojensa turvallisuudesta. Perhekodin turvallisuus on yhtenä aiheena ennakkovalmennuksessa. Perhehoitajaa suositellaan tekemään yhteistyötä pelastusviranomaisten kanssa perhekodin paloturvallisuuteen liittyvissä asioissa. Pelastuslaissa ja asetuksessa on määräykset mm. palovaroittimien määrästä, sijoittamisesta ja kunnossapidosta, alkusammutuskaluston sijoittamisesta ja tehosta sekä poistumisturvallisuudesta.

Perhekodin hyväksyy kuntayhtymä, joka myös valvoo toimintaa.

3.4 Perhekodissa hoidettavien henkilöiden määrä

Perhekodissa saadaan samanaikaisesti hoitaa **enintään neljää henkilöä** hoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa tai huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan luettuina. Perhekodissa saadaan kuitenkin hoitaa samanaikaisesti **enintään kuutta henkilöä**, jos perhekodissa annettavasta hoidosta, kasvatuksesta tai muusta huolenpidosta vastaa vähintään kaksi hoitopaikassa asuva henkilöä, joista ainakin toisella on 6 § 1momentissa ja toisella 3 momentissa säädetty kelpoisuus. Perhehoitolaki 7 §

Edellä säädetystä samanaikaisesti hoidettavien henkilöiden enimmäismäärästä voidaan poiketa, jos kyse on hoidon antamisesta sisaruksille tai saman perheen jäsenille.

Lisäksi enimmäismäärästä voidaan poiketa, mikäli perhehoidossa samanaikaisesti hoidetaan vain täysi-ikäisiä henkilöitä, joiden keskinäinen kanssakäyminen ja perhehoitosijoituksen laatu yhdessä toimintakyvyn ja hoidon tarpeen kanssa tekevät poikkeamisen mahdolliseksi. Esimerkiksi osavuorokautisessa päiväaikaisessa perhehoidossa perhehoidettavien määrä voi poiketa lain enimmäismäärästä.

Vastuutyöntekijä arvioi aina sijoitettavien henkilöiden määrän ottamalla huomioon perhehoitajan valmiudet ja mahdollisuudet vastata hoidon tarpeessa olevien tarpeisiin.

4. PERHEHOIDON PALKKIOT JA KORVAUKSET

4.1 Hoitopalkkio

Jollei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu, perhehoitajalla on oikeus saada hoidosta palkkiota. Hoitopalkkiota maksetaan perhehoidossa olevaa henkilöä kohti kalenterikuukaudessa vähintään 785,16 euroa (1.1.2018). Hoitopalkkion määrän tulee vastata henkilön hoidettavuutta ja sitä arvioitaessa tulee ottaa huomioon toiminnan luonne. Perhehoitolaki 16 § 1 mom.

Hoitopalkkion vähimmäismäärä säädetään laissa ja se on sidottu indeksiin. Hoitopalkkion määrä on tarkistettava kalenterivuositain työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitettulla palkkakertoimella. Hoitopalkkiota ei makseta perhehoitajan omasta alle 18-vuotiaasta lapsesta. Hoitopalkkio voidaan erityisestä syystä sopia makset-

tavaksi myös säädettyä vähimmäismäärää pienempänä.

Hoitopalkkioon vaikuttaa korottavasti perhehoidon vaativuus ja sitovuus. Jos puoliset ovat yhdessä perhehoitajina, palkkio voidaan maksaa molemmille jaettuna. Pitkäaikaisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan kuukauden viimeisenä päivänä kuluvalta kuukaudesta. Mikäli hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksuun vaikuttavia muutoksia tulee, ne tasoitetaan seuraavan kuukauden maksun yhteydessä. Lyhytaikaisen perhehoidon maksut maksetaan sitä mukaan, kun hoitaja ilmoittaa hoitopäivät eli jälkikäteen joko 15 pv tai viimeinen päivä.

Hoitopalkkioiden määrä liitteessä.

4.2 Kustannusten korvaaminen

Perhehoidossa olevan henkilön hoidosta ja ylläpidosta aiheutuvista kustannuksista perhehoitajalle maksetaan todellisten kustannusten mukainen kulukorvaus, kuitenkin vähintään 413,87 euroa (1.1.2018) perhehoidossa olevaa henkilöä kohden kalenterikuukaudessa, jollei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu. Kulukorvaus voidaan erityisestä syystä maksaa säädettyä vähimmäismäärää pienempänä. Perhehoitolaki 17 § 1 mom

Kulukorvaus tarkistetaan kalenterivuositain vuoden alusta elinkustannusindeksin edellisen vuoden lokakuun vuosimuutoksen mukaisesti. Kulukorvauksen perustana käytetään perhehoidossa olevan henkilön hoidosta ja ylläpidosta aiheutuvia todellisia kustannuksia ja kunkin hoidossa olevan henkilön yksilöllisiä tarpeita. Kulukorvauksen tarkoituksena on korvata perhehoidossa olevan ravinnosta, asumisesta, harrastuksista, henkilökohtaisista tarpeista ja muusta elatuksesta aiheutuvat tavanomaiset menot.

Peruskulukorvauksen lisäksi voidaan maksaa erillisellä sopimuksella lisäkorvausta, mikäli asiakkaan tarpeista johtuu erityiskuluja. Toimeksiantosopimusta tehtäessä tarkennetaan, mitkä kulut sisältyvät kulukorvaukseen ja mitä tarkoitetaan erityisten kustannusten korvaamisella.

Kulukorvaus on perhehoitajalle veronalaista tuloa, jonka voi ilmoittaa verottajalle verovähennyskelpoisena tulonhankkimiskuluna. Perhehoitaja voi hakea ennakoivasti ennakonpidätysprosentin alennuksen kulukorvausten määrää vastaavasti.

Peruskulukorvaukseen sisältyvät

1. Ravintomenot (huomioiden allergia- ja erityisruokavaliot)
2. Tavanomaiset terveydenhuollon kustannukset (kuten käsikauppalääkkeet, laastarit), joita ei muun lainsäädännön nojalla korvata (hoitotarvikkeet)
3. Pesuaineet ja henkilökohtaisen hygienian tarvikkeet
4. Asunnon käytöstä aiheutuvat menot: jätehuolto, sähkö, lämmitys, vesi, kodin kiinteistön korjaus, kodin puhtaanapito ja irtaimiston kuluminen
5. Vaatteiden huollosta aiheutuvat tavanomaiset kustannukset.
6. Tavanomaiseen liikkumiseen liittyvät matkakustannukset (esim. kauppa-, harrastus-, kirjasto-, päiväkohtimatkat)
7. Perhehoidon/perhekodin asioiden hoitamisesta aiheutuvat puhelinkulut
8. Kiinteistön, kodin irtaimiston sekä henkilö tai vahinkovakuutusmaksut
9. Kohtuulliset virkistystoiminnan kulut, kuitenkin niin että pääsääntöisesti Ikäihmisten ja aikuisten vam-

maisten virkistys- ja harrastustoiminnan kulut perhehoidossa oleva henkilö maksaa itse. Lastensuojelun perhehoidossa virkistys- ja harrastusmenoista sovitaan erikseen toimeksiantosopimuksessa.

Perhehoidettavan kotona annettavan perhehoidon kulukorvaukset

Kulukorvausta ei makseta, mikäli hoitaja työskentelee perhehoidossa olevan hoidettavan kotona.

Perhehoidosta aiheutuvat matkakulut

Perhehoitajalle voidaan maksaa perhehoitoon liittyvistä matkakuluista korvausta oman auton käytöstä sovitujen periaatteiden mukaisesti ja Kelan SV korvauksen mukaisesti tai yleisten kulkuneuvojen taksojen mukaan. Perhehoitajalle aiheutuneet matkakulut oman auton käytöstä korvataan seuraavasti:

- perhehoitajien koulutuspäiville osallistumisesta aiheutuneet matkakulut
- erikseen sovittavat matkat esim. kuntoutuspalaveriin tms.osallistuminen
- sijaishoitajalle korvataan perhekotiin matkustamisesta aiheutuneet kulut
- kiertävälle perhehoitajalle matkakulut asiakkaan kotiin
- matkakorvaukset on haettava 6 kk:n sisällä matkan tekemisestä

Kulukorvausten määrä on liitteessä.

4.3 Käynnistämiskorvaus

Perhehoitajalle maksetaan hoidon käynnistämisestä aiheutuvista tarpeellisista kustannuksista käynnistämiskorvaus, jonka suuruus on perhehoidossa olevaa henkilöä kohtaan enintään 2939,26 euroa (1.1.2018). Perhehoitolaki 18 §

Käynnistämiskorvausta tarkistetaan kalenterivuosittain elinkustannusindeksin edellisen vuoden lokakuun vuosimuutoksen mukaisesti.

Käynnistämiskorvauksella on tarkoitus kattaa hoidon ja perhekodin käynnistämisen kannalta välttämättömät hankinnat, jotka liittyvät uuden perhehoidossa olevan henkilön henkilökohtaisiin tarpeisiin ja yhteiseen talouteen. Korvattavia kohteita voivat olla mm. asuntoon kohdistuvat välttämättömät pienet korjaus- ja muutostyöt, kalusteet, vuodevaatteet, harrastusvälineet. Käynnistämiskorvauksella tehtävät hankinnat kohdennetaan aina perhehoidossa olevaan henkilöön.

Pääsääntöisesti lyhytaikaisessa perhehoidossa ei makseta käynnistämiskorvauksia, vaan hoidossa olevien henkilöiden erityistarpeet huomioidaan jo perhehoitoa suunniteltaessa. Lyhytaikaisen perhehoidon käynnistyskorvauksen maksaminen harkitaan aina tapauskohtaisesti, jolloin korvaus on enintään käynnistämiskorvauksen määrä/neljää henkilöä kohden.

Käynnistämiskorvauksesta sovitaan toimeksiantosopimuksessa. Hankinnoista tehdään hankintasuunnitelma ja kustannusarvio ja niistä sovitaan etukäteen perhehoidosta vastaavan viranhaltijan kanssa. Enimmäismäärä koskee pitkäaikaista perhehoitoa. Käynnistämiskorvausta voidaan käyttää viiden vuoden aikana perhehoitosi-

joituksen tapahduttua. Käynnistämiskorvausta voidaan myöntää silloin, kun korvausta ei voi saada muun lainsäädännön nojalla. Hankinnoista sovitaan perhehoidon vastuutyöntekijän ja perhehoitajan kesken toimelsiantosopimuksessa. Perhehoitaja laatii luettelon perhehoitoon tulleen henkilön tarvitsemista tarvikkeista ja mahdollisista kodinmuutostöistä, minkä pohjalta sovitaan käynnistämiskorvauksen määrästä.

Käynnistämiskorvauksella maksetuista hankinnoista täytetään lomake. Käynnistämiskorvauksena tehdyt hankinnat ovat kunnan omaisuutta, kunnes poistoaika on kulunut. Käynnistämiskorvauksen poistoaika on neljä vuotta eli jokaisena vuonna hankinta-arvosta poistuu 25 %. Lasten sijoituksissa poistoaika on kaksi vuotta. Mikäli perhehoito päättyy lyhyemmän ajan kuluessa, voidaan sopia osan takaisinmaksusta tai esimerkiksi hankintojen luovuttamisesta kunnalle.

Käynnistämiskorvauksen määrä on liitteessä.

4.4 Maksut perhehoidon keskeytyksen ajalta

Perhehoitajan sairastuminen

Perhehoitajan sairastuessa hänen tulee ilmoittaa sairastumisesta ilman viivytystä perhehoidon vastuutyöntekijälle. Mikäli hoito jatkuu perhekodissa sairausloman ajan, maksetaan perhehoitajalle hoitopalkkio ja kulukorvaus sairauspäivärahan omavastuuajalta eli sairastumispäivältä ja sen jälkeiseltä yhdeksältä arkipäivältä. Perhehoitaja on oikeutettu saamaan sairauspäivärahaa omavastuuajan jälkeen verotettavien tulojensa perusteella laskettavan sairausvakuutusväivärahan suuruusena. Mikäli hoito jatkuu perhekodissa perhehoitajan sairausloman ajan, perhehoitaja on oikeutettu saamaan hoitopalkkion ja kulukorvauksen normaalisti. Kelalle pitää osoittaa, että hoitovastuu on jollakin toisella henkilöllä perhehoitajan sairausloman ajan.

Mikäli kunta järjestää korvaavan hoidon perhekodissa hoidettaville, perhehoitajalle maksetaan 50 % kulukorvausta sairauspäivärahan omavastuuajalta. Edellytyksenä sairausajan palkkion maksamiselle on toimiminen perhehoitajana vähintään yhden kuukauden ajan ennen sairausloman alkua.

Keskeytyminen perhehoitajasta riippumattomasta syystä

Jos pitkäaikaisessa perhehoidossa olevan henkilön perhehoito keskeytyy hoitajasta riippumattomasta syystä (esim. hoidettavan sairaalahoito, vierailu läheisten luona), maksetaan perhehoitajalle sekä hoitopalkkio että 50 % kulukorvausta enintään 30 vrk/vuosi/asiakas. Tällöin perhehoitajan edellytetään pitävän yhteyttä hoidettavaan ja olevan yhteistyössä hoitopaikan kanssa. Hoidettavan tulo- ja lähtöpäivää ei lasketa poissaolopäiviksi.

Jos lyhytaikainen perhehoito keskeytyy hoitajasta riippumattomasta syystä, hoitopalkkio maksetaan sovitulta ajalta, kuitenkin enintään 30 vrk/vuosi/asiakas sekä kulukorvausta 50 %. Jos tilalle tulee toinen hoidettava, tätä korvausta ei makseta.

Lyhytaikaisessa ja osavuorokautisessa perhehoidossa:

1. Jos perhehoitaja saa tiedon sovitun hoitopäivän tai -jakson peruuntumisesta ≥ 3 vuorokautta ennen

- hoidon alkamista, perhehoitajalle ei makseta hoitopalkkiota eikä kulukorvausta.
2. Jos perhehoitaja saa tiedon sovitun hoitopäivän tai -jakson peruuntumisesta < 3 vuorokautta ennen hoidon alkamista, perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus suun nitellun hoitojakson mukaisesti, kuitenkin enintään 3 vuorokaudelta.

Perhehoitajan osallistuminen tukitoimiin

Perhehoitajan osallistuminen perhehoidosta vastaavien viranhaltijoiden kanssa sovittuihin tilaisuuksiin, kuten työnohjaukseen, koulutukseen tai vertaisryhmätoimintaan, ei vaikuta hänelle maksettavan hoitopalkkion ja kulukorvauksen määrään vähentävästi. Perhehoitaja ja perhehoidon myöntänyt viranhaltija sopivat perhehoidossa olevien henkilöiden hoidon järjestämisestä ko. ajalle.

5. PERHEHOITAJAN ASEMA

5.1. Toimeksiantosopimus

Toimeksiantosopimus on asiakirja, jossa perhehoitaja ja kuntayhtymä sopivat hoitosuhteeseen liittyvät molempinpuoliset oikeudet ja velvollisuudet. Toimeksiantosopimus tulee tehdä ennen sijoittamista. Sopimuslomakkeena käytetään kuntayhtymän perhehoidontoimeksiantosopimus-lomaketta.

Toimeksiantosopimus tehdään jokaisen perheeseen sijoitetun henkilön osalta erikseen.

Toimeksiantosopimuksen sisältö

Perhehoitajan ja kunnan tai kuntayhtymän välisessä toimeksiantosopimuksessa tulee sopia:

- 1) perhehoitajalle maksettavan palkkion määrästä ja suorittamisesta;
- 2) perhehoidosta ja hoidon käynnistämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sekä perhehoidossa olevan kalenterikuukausittaisten käyttövarojen maksamisesta;
- 3) perhehoidossa olevan yksilöllisistä tarpeista johtuvien erityisten kustannusten korvaamisesta;
- 4) hoidon arvioidusta kestosta;
- 5) perhehoitajan oikeudesta vapaaseen, vapaan toteuttamisesta sekä palkkion maksamisesta ja kustannusten korvaamisesta vapaan ajalta;
- 6a) hyvinvointi- ja terveystarkastusten järjestämisestä
- 6) perhehoitajalle annettavasta valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä näiden toteuttamisesta;
- 7) toimeksiantosopimuksen irtisanomisesta;
- 8) tarvittaessa muista perhekoita ja perhehoitoa koskevista seikoista;
- 9) yhteistyöstä kunnan ja perhehoitajan kesken

Toimeksiantosopimuksen liitteeksi tulee asiakkaan asiakassuunnitelma.

Toimeksiantosopimus tarkistetaan hoidon kestoja tai sisältöä koskevien muutosten vuoksi sekä myös kun sen

tarkistamiseen muutoin on aihetta. Toimeksiantosopimuksen tehnyt perhehoitaja ei ole työsopimuslain mukaisessa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntayhtymään tai hoidettavaan. Sopimus tehdään yhteisessä sopimusneuvottelussa ja sen allekirjoittavat perhehoitaja ja perhehoidon vastuutyöntekijä. Sopimus tehdään toistaiseksi tai määräajaksi sovitusta päivästä alkaen.

Lastensuojelun sijoituksissa noudatetaan toimialueen mukaisia käytäntöjä.

Sijaishoitajan toimeksiantosopimus

Kunta tai kuntayhtymä voi järjestää perhehoitajan vapaan tai muun tilapäisen poissaolon ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä 6 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävän henkilön kanssa toimeksiantosopimuksen, jolla tämä sitoutuu huolehtimaan sijaishoidosta perhehoitajan tai hoidettavan kotona. Sijaishoito voidaan järjestää edellä tarkoitetulla tavalla, jos perhehoitaja suostuu siihen ja järjestely arvioidaan hoidettavan edun mukaiseksi.

Sijaishoitajan kanssa tehtävässä toimeksiantosopimuksessa sovitaan:

- 1) sijaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion määrästä ja suorittamisesta;
- 2) tarvittaessa sijaishoitajalle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta;
- 3) toimeksiantosopimuksen voimassaolosta;
- 4) tarvittaessa muista sijaishoitoa koskevista seikoista.

Sijaishoitaja ei ole työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan tai kuntayhtymään. Sijaishoitajalle järjestettävään koulutukseen ja tukeen sovelletaan 15 §:ää ja hänen sosiaaliturvaansa 20 §:ää. Perhehoitolaki 14 §

Sijaishoitajat ovat käyneet perhehoitajalle tarkoitetun ennakovalmennuksen tai perhehoidosta vastaavan työntekijän on varmistettava sijaishoitajan kelpoisuus tehtävän hoitamiseen. Sijaishoitajalle toimitetaan hyvän perhehoidon varmistamiseksi tarvittavat hoidettavaa koskevat tiedot.

Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Jos toimeksiantosopimuksessa ei ole toisin sovittu, voidaan toimeksiantosopimus irtisanoa päättymään irtisanomista seuraavan kahden kuukauden kuluttua. Perhehoitolaki 12 §

Toimeksiantosopimus irtisanotaan kirjallisesti. Ensisijaisesti perhehoitoa jatketaan perhekodissa vielä irtisanomisajan. Mikäli perhehoito kuitenkin päättyy irtisanomisaikana, perhehoitajalle maksetaan jäljelle jäävältä irtisanomisajalta hoitopalkkio kokonaisuudessaan, mutta ei kulukorvausta. Jos hoidettava asuu perheessä irtisanomisajan aikana, palkkio ja kulukorvaus maksetaan toimeksiantosopimuksen mukaisina.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa sopimukset ovat määräaikaisia. Mikäli lyhytaikaisessa perhehoidossa tulee tilanne, jolloin toimeksiantosopimus täytyy irtisanoa ennen sopimuksen päättymistä, noudatetaan kahden kuukauden irtisanomisaikaa.

Irtisanomisajasta riippumatta toimeksiantosopimus päättyy, mikäli hoidossa olevan henkilön hoidon tarve muuttuu ja hänet sijoitetaan sovitusti toiseen hoitopaikkaan tai hoidettava kuolee. Perhehoidon tarpeen

päätyessä hoitopalkkio maksetaan täysimääräisenä kahden viikon ajan ja kulukorvauksesta 50 % samalta ajalta.

Jos irtisanomisaikana pois siirtyneen hoidettavan tilalle sijoitetaan uusi henkilö, em. hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksaminen päättyy pois siirtyneen asukkaan osalta.

Kun lastensuojelullisin perustein sijoitettu lapsi täyttää 18 vuotta, voimassa oleva toimeksiantosopimus päättyy. Irtisanomisajan korvauksia ei tällöin makseta. Nuoren sijoitusta on mahdollisuus jatkaa jälkihuoltosuunnitelman mukaisesti uudella toimeksiantosopimuksella.

5.2 Perhehoitajan oikeus vapaaseen

Jollei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu, kuntayhtymän tulee järjestää perhehoitajalle mahdollisuus vapaaseen, jonka pituus on kaksi arkipäivää kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella vähintään 14 vuorokautta perhehoitajana. Perhehoidon järjestämisestä vastaavan kuntayhtymän tulee huolehtia tai tarvittaessa avustaa perhehoidossa olevan henkilön hoidon tarkoituksenmukaisessa järjestämisessä perhehoitajan vapaan ajaksi. Perhehoitolaki 13§

Perhehoitajalle maksetaan palkkiot kertyneiden vapaiden ajalta. Perhehoitajan oikeus vapaaseen lasketaan kalenterivuositain. Kertyneet vapaapäivät on pidettävä sen kalenterivuoden kuluessa, jonka aikana ne on ansaittu paitsi joulukuun vapaan voi käyttää seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Vapaita voi halutessaan kerätä maksimissaan 6 kuukauden ajalta ja pitää ne yhtäjaksoisesti. Perhehoitajalla on vastuu siitä, että hän käyttää oikeutensa vapaaseen. Perhehoitajan tulee sopia perhehoidosta vastaavan viranhaltijan kanssa hyvissä ajoin vapaiden toteuttamisesta.

Soitessa perhehoitajille vapaata kertyy seuraavasti:

- pitkäaikaisessa ikääntyneiden ja aikuisten vammaisten perhehoidossa **3vrk/kk**
- osavuorokautisessa pitkäaikaisessa ja lyhytaikaisessa perhehoidossa **2 vrk**
- lastensuojelunperhehoidossa **2vrk/kk**
- Lyhytaikaisessa perhehoidossa vapaapäivän palkkio lasketaan vapaaseen oikeuttavan kuukaudentoteutuneiden asiakasvuorokausien keskiarvon mukaisesti. Vapaan palkkio lasketaan keskimääräinen palkkio/hoitopäivä. Maksu tapahtuu ko. kuukauden hoitopalkkion maksun yhteydessä.

Vapaita ei kerry, mikäli perhehoitaja ei ole toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella 14 vuorokautta kalenterikuukaudessa perhehoitajana.

Perhehoitaja ei ole oikeutettu lomaraahan, koska kyseessä ei ole työsuhde vaan toimeksiantosuhde.

Jos perhehoitaja haluaa pitää enemmän vapaata kuin tässä toimintaohjeessa on sovittu, hän voi sopia asiasta perhehoidosta vastaavan viranhaltijan kanssa. Tällöin perhehoitajan palkkio katkaistaan vapaan ajalta ja maksetaan sellaisenaan sijaishoitajalle. Perhehoitajan on kuitenkin ensin käytettävä kertyneet vapaat.

Vapaapäivien kuluminen lasketaan toteutuneiden öiden mukaan.

5.3 Sijaishoito perhehoitajan vapaan tai muun poissaolon aikana

Kuntayhtymä voi järjestää perhehoitajan vapaan tai muun tilapäisen poissaolon ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä perhehoitolain 6§:ssä säädetty edellytykset täyttävän henkilön kanssa toimeksiantosopimuksen, jolla tämä sitoutuu huolehtimaan sijaishoidosta perhehoitajan tai hoidettavan kotona. Sijaishoito voidaan järjestää edellä tarkoitettulla tavalla, jos perhehoitaja suostuu siihen ja järjestely arvioidaan hoidettavan edun mukaiseksi. Perhehoitolaki 14§

Hoidon järjestämisessä otetaan huomioon perhehoidossa olevan henkilön ja hänen lähiomaistensa toiveet. Mikäli perhehoidossa on useampi kuin yksi henkilö, tulee vapaa järjestää kaikkien perhehoidossa olevien henkilöiden osalta yhtä aikaa.

Perhehoitajan vapaa toteutetaan seuraavilla tavoilla:

1. Sijaishoitajana toimii ennakkovalmennuksen käynyt kuntayhtymän hyväksymä perhehoitaja tai sijaisena voi toimia kuntayhtymän hyväksymä henkilö perhehoitajan lähiverkostosta.
2. Kuntayhtymä järjestää sijaishoidon kiertävän perhehoitajan avulla. Kiertävä perhehoitaja on lakisääteisen ennakkovalmennuksen käynyt sijaishoitaja. Varsinaiselle perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus vapaa-päivien osalta. Kiertävälle hoitajalle maksetaan lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkio.
3. Soite sijoittaa hoidossa olevan henkilön muuhun hoitoon esim. kuntayhtymän hyväksymään toiseen perhekotiin, sukulaisen luo tai muuhun hoitoyksikköön. Tässä tapauksessa hoitopalkkio maksetaan perhehoitajan vapaan ajalta täysimääräisenä ja 50 % kulukorvauksesta kiinteiden kulujen kattamiseksi. Lastensuojelun perhehoidossa kulukorvaus maksetaan täysimääräisesti perhehoitajan vapaan aikana.

Hoitopalkkio ja kulukorvaus sijaishoitajalle ovat lyhytaikaisen perhehoidon mukaiset.

5.4 Perhehoitajan eläketurva ja vakuutukset

Perhehoitajan eläketurva

”Toimeksiantosopimussuhteisen perhehoitajan eläketurvasta säädetään julkisten alojen eläkelaisissa (81/2016). Perhehoitolaki 20 § 1 mom

Perhehoitajan eläketurva määräytyy peruseläketurvan mukaisesti ja kertyvän eläkkeen suuruus määräytyy hoitopalkkion perusteella. Perhehoitajan vanhuuseläkeiän alaraja nousee asteittain siten, että 1962 syntyneillä se on 65 vuotta. Yläikäraja on aina 5 vuotta korkeampi. Perhehoitaja voi lisätä eläketurvaansa vapaaehtoisella eläkevakuutuksella. Yli 70-vuotiaiden perhehoitajien kanssa käydään arviointikeskustelu perhehoidon jatkamisesta ja tarvittaessa voidaan pyytää terveydentilasta lääkärinlausunto. Eläkkeelle siirtymisestä on perhehoitajan tiedotettava hyvissä ajoin kuntayhtymän perhehoidon vastuutyöntekijälle.

Lisätietoja: www.keva.fi/elakkeet.

Perhehoitajan vakuutukset

”Toimeksiantosopimuksen tehneen kuntayhtymän on vakuutettava perhehoitaja tapaturma- ja ammattitautilain 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella. Perhehoitajaan sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilaissa säädetään työntekijästä, ja kuntayhtymään sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilaissa säädetään työnantajasta”. Perhehoitolaki 20 § 2 mom.

Kuntayhtymä vakuuttaa toimeksiantosopimuksen allekirjoittaneet perhehoitajat työssä tapahtuvan tapaturman varalta. Perhehoitajan omassa vapaa-ajan vietossa tapahtuvat vahingot eivät kuulu sijoittajan ottaman tapaturmavakuutuksen piiriin. Vapaa-ajan vakuutusturva on perhehoitajan omalla vastuulla.

Perhehoidossa olevan henkilön perhehoidossa aiheuttamiin vahinkoihin ei sijoittavalla kuntayhtymällä ole lakisääteistä velvollisuutta ottaa vahingonkorvausvakuutusta. Vahingon sattuessa asia selvitetään yhdessä perhehoitajan ja kuntayhtymän edustajan kanssa.

Perhehoitajaa suositellaan ottamaan ns. laajennettu kotivakuutus, jossa on otettu huomioon kaikki perheessä asuvat henkilöt. Perhehoitajan tulee varmistaa, että vastuuvakuutus kattaa myös perheeseen pitkäaikaisesti sijoitetut perheenjäsenet.

5.5 Perhehoitajan tuki

Perhehoidon onnistumisen ja laadun kannalta toimiva yhteistyö sekä oikeanlainen ja oikea-aikainen tuki ovat ratkaisevan tärkeitä. Perhehoidossa noudetaan kuntayhtymän käytäntöjä kehityskeskustelujen toteuttamisessa.

Ennakovalmennus

Soite vastaa perhehoitajaksi aikoville henkilöille järjestettävästä ryhmämuotoisesta lakisääteisestä ennakovalmennuksesta joko omana toimintana tai ostopalveluna. Ikääntyneiden ja vammaisten ennakovalmennuksessa käytetään Perhehoitoliiton kehittämää valmennusohjelmaa. Lastensuojelun perhehoidossa käytetään PRIDE-valmennusta. Valmennuksen tavoitteena on antaa perhehoitajaksi aikovalle riittävästi tietoa perhehoitajan tehtävästä sekä taata asiakkaalle laadukas perhehoito.

Lapsen läheis- tai sukulaisverkostoperheille tehdään perhekohtainen soveltuvuusarviointi yhdessä perheen kanssa. Kuntayhtymä vastaa valmennuksen järjestämisestä joko omana toimintana tai ostopalveluna ensimmäisen sijoitusvuoden aikana.

Perhehoitajan vastuutyöntekijä

Perhehoitolain mukaan perhehoitajalle nimetään vastuutyöntekijä, joka vastaa perhehoitajan tarvitsemasta tuesta. Vastuutyöntekijä kirjataan toimeksiantosopimukseen. Vastuutyöntekijä toimii perhehoitajan ns. esimiehenä, joka tekee perhehoitajan kanssa toimeksiantosopimukset sekä sopii perhehoitajuuteen liittyvistä asioista.

Perhehoitaja ja perhehoidon vastuutyöntekijä tekevät yhteistyötä perhehoitoon sijoitetun henkilön asioissa, vaikka varsinaisesti asiakkaan asioista huolehtiikin asiakkaalle nimetty vastuutyöntekijä.

Hyvinvointi- ja terveystarkastukset

Perhehoitolain mukaan kuntayhtymän on toimeksiantosopimuksessa sovittavalla tavalla tarvittaessa järjestettävä perhehoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja. Päätoimiselle perhehoitajalle mahdollisuus tarkastuksiin järjestetään vähintään joka toinen vuosi. Päätoimisella perhehoitajalla tarkoitetaan perhehoitajaa, joka ei ole perhehoitoperheen ulkopuolella ansiotyössä eikä näin ollen työterveyshuollon piirissä. Hyvinvointi ja terveystarkastuksella tarkoitetaan kliinisillä tutkimuksilla ja muilla tarkoituksenmukaisilla ja luotettavilla menetelmillä suoritettua terveydentilan sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn tarkastusta sekä niihin liittyvää ohjausta ja neuvontaa. Soiten nimeämät terveydenhoitajat tekevät hyvinvointi- ja terveystarkastukset .

Terveyskeskukseen vastaanottopalveluihin on nimetty terveydenhoitaja, joka vastaa lastensuojelun perhehoitajien terveystarkastuksista. Muiden perhehoitajien terveystarkastukset toteutetaan soveltaen laadittua toimintamallia, jonka perustana on Kuntaliiton suositukset hyvinvointi- ja terveystarkastuksen sisällöiksi (mm. COPE-indeksin käyttö). Tarkastukset toteutetaan joko hoitajan kotona tai sovitussoiten toimipisteessä.

Ikääntyneiden perhehoitajan aloittaessa tehtävässään järjestetään ensimmäinen hyvinvointi- ja terveystarkastus terveellisen ja ergonomisen tehtäväympäristön toteuttamiseksi.

Täydennyskoulutus

Perhehoitajan täydennyskoulutukseen sovelletaan kuntayhtymän noudattamia periaatteita sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksesta annettujen lakien mukaisesti sekä STM:n suositusta täydennyskoulutuksesta (3 päivää/vuosi). Perhehoitajalla on oikeus osallistua toimialaansa koskevaan kuntayhtymän järjestämään oman henkilökunnan koulutuksiin.

Mahdollisista majoitus-, matka- ja hoitokustannuksista tulee etukäteen olla yhteydessä perhehoidon vastuutyöntekijään. Koulutuspäiviltä maksetaan perhehoitajalle hoitopalkkio ja kulukorvaus. Perhehoitajalle voidaan korvata myös muita koulutuksesta aiheutuvia kuluja.

Työnohjaus

Perhehoitajalla on mahdollisuus tarvittaessa saada yksilö- tai ryhmätyönohjausta. Sijoittava kuntayhtymä vastaa työnohjauksen kustannuksista ja perhehoitajan sijaisjärjestelyistä.

Vertaistuki ja mentorointi

Paikalliset yhdistykset ja kuntayhtymä Soite voivat järjestää perhehoitajille vertaisryhmiä ja muuta toimintaa. Niissä keskustellaan perhehoitoon liittyvistä kysymyksistä ja jaetaan kokemuksia. Perhehoitoliiton nettisivuilta löytyy lähimmän paikallisyhdistyksen yhteystiedot.

Mentorointi on kokeneen perhehoitajan antamaa tukea aloittelevalle tai haasteellisessa tilanteessa olevalle perhehoitajalle. Perhehoitajan on mahdollista kouluttautua mentoriksi kuntayhtymän kustantamana sovittuun koulutuksesta vastuutyöntekijän kanssa.

Perhehoitoliitto

Toimeksiantosuhteisten perhehoitajien kannattaa liittyä oman alueensa Perhehoitoliiton alueelliseen jäsenyhdistykseen. Perhehoitoliitto tarjoaa tukea ja apua perhehoidon kysymyksiin sekä sijoittajille että perhehoitajille. Tukeen kuuluvat mm. asiantuntijapalvelut, lakimiespalvelu, kuntoutustoiminta yhdessä Kelan kanssa, tšetujen lomien organisointi yhdessä lomajärjestöjen kanssa, perhehoitajien keskustelupalstan ylläpitäminen.

6. PERHEHOIDON ASIAKKAAN ASEMA

Asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan. Sosiaalihuoltoa toteutettaessa on otettava huomioon asiakkaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet sekä hänen äidinkielensä ja kulttuuritaustansa. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista, 4 §

6.1 Asiakassuunnitelma

Asiakassuunnitelmalla tarkoitetaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella tehtyä suunnitelmaa, jossa on kirjattuna asiakkaan ja ammattilaisten arviot asiakkaan tuen ja palvelujen tarpeista sekä tavoitteista, joihin toimenpiteillä pyritään. Asiakassuunnitelma voi olla nimeltään myös hoito- ja palvelusuunnitelma, kuntoutumissuunnitelma tai muu vastaava.

Perhehoito perustuu asiakkaan yksilölliseen asiakassuunnitelmaan. Tämä tehdään yhteistyössä asiakkaan, asiakkaan vastuutyöntekijän, omaisten, perhehoitajan ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa. Suunnitelmaan kirjataan perhehoidon tavoitteet, toteutuminen ja seuranta. Suunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään toimintakyvyn muuttuessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Suunnitelma tulee laatia mielellään ennen perhehoidon aloittamista, mutta kuitenkin kuukauden kuluessa perhehoidon alkamisesta.

6.2 Perhehoidon asiakasmaksut

Perhehoidon asiakasmaksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa ja asetuksessa. Lastensuojelussa maksut määräytyvät lain 7 §:n mukaisesti. Kehitysvammaisten erityishuollossa perittävät maksut määräytyvät lain 4 § 2 momentin mukaan. Muutoin perhehoitolaissa tarkoitetusta perhehoidosta voidaan periä asiakasmaksulain pitkäaikaisen laitoshoidon maksujen perusteiden mukaan määräytyvä maksu asiakasmaksulain 7 c § mukaan.

Asiakasmaksut perii kuntayhtymä Soite.

Lastensuojelun perhehoidon asiakasmaksut

Lastensuojelulain nojalla annetusta perhehoidosta voidaan lapsen vanhemmilta periä maksu, joka saa määrältään olla enintään lapsen elatuksesta annetun lain perusteella määräytyvän elatusmaksun suuruinen. Lapsen vanhemmilta perittävä maksu jaetaan heidän kesken maksukyvyyn mukaan.

Lapsilisiä ja muut lapselle kuuluvat etuudet ja tulot, kuten eläkkeet tai muut jatkuvaluonteiset tulot ja korvaukset peritään kuntayhtymälle hoidon korvaukseksi.

Perityistä varoista 40 % siirretään lapsen välitystilille itsenäistymisvaroiksi.

Kehitysvammahuollon ja vammaispalvelujen perhehoidon asiakasmaksut

Kehitysvammaisille henkilöille perhehoitoa voidaan järjestää sosiaalihoitolain, vammaispalvelulain tai kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain perusteella. Asiakasmaksun määräytymiseen vaikuttaa se, minkä lain perusteella perhehoito on järjestetty.

Sosiaalihoitolain mukaan järjestetystä pitkäaikaisesta perhehoidosta peritään maksu samalla periaatteella kuin ikääntyneiden perhehoidossa. Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaan järjestetystä perhehoidosta voidaan periä ylläpitomaksu yli 16-vuotiailta asiakkailta. Ylläpitomaksu koostuu asumisesta sekä ravinnosta ja muusta ylläpidosta aiheutuvista kuluista. Perhehoitajan antamasta hoivasta ei maksua peritä.

Ikääntyneiden pitkäaikaisen perhehoidon asiakasmaksu

Ikäihmisten perhehoito on sosiaalihoitolain mukaista avopalvelua.

Pitkäaikaisesta perhehoidosta peritään maksu mukailten asumispalvelujen asiakasmaksua. Pitkäaikaisen perhehoidon hoitomaksu on 70 % asiakkaan nettotuloista sen jälkeen, kun tuloista on ensin vähennetty käyttövara, jota tarkistetaan vuosittain indeksikorotuksella. Perhehoidossa asiakkaalle on jätettävä käyttövaroiksi vähintään 15 prosenttia nettotuloista, kuitenkin vähintään asiakasmaksulain mukainen käyttövara. Ikääntyneiden perhehoidon hoitomaksu sisältää asumiskustannukset sekä siivouksen, pyykkihuollon, perushygieneitarvikkeet ja asumiseen kuluvat yleiset aineet ja tarvikkeet sekä hoivan. Perhehoidossa olevalta asiakkaalta ei peritä päällekkäin muita avohoidon palvelumaksuja.

Pitkäaikaisen perhehoidon asiakasmaksun määräytyminen perhehoidon tulo- ja lähtöpäivältä:

Perhehoitoon tulopäivä	Asiakas maksaa tulopäivältä perhehoidon asiakasmaksun
Perhehoidosta lähtöpäivä kotiin tai omaisen luo (perhehoito päättyy)	Asiakas maksaa lähtöpäivältä perhehoidon asiakasmaksun
Perhehoidosta lähtöpäivä laitoshoidon tai palveluasumiseen	Asiakas ei maksa lähtöpäivältä perhehoidon asiakasmaksua

Perhehoidon keskeytyessä yli viideksi päiväksi, ei kuukausimaksua peritä viisi päivää ylittävältä ajalta. Jos perhehoito keskeytyy lyhyemmäksi ajaksi kuntayhtymästä johtuvasta syystä tai palvelun saajan ollessa kunnallisessa laitoshoidossa, ei kuukausimaksua peritä myöskään mainitun viiden päivän ajalta. Perhehoidon keskeytyksen jatkuessa koko kuukauden, maksua ei peritä lainkaan.

Perhehoitajan vapaan johdosta asiakkaalle ei saa tulla lisäkuluja. Perhehoitajan pitäessä lakisääteisiä vapaita ja asiakkaan ollessa tilapäishoitojaksolla, asiakas maksaa perhehoidon asiakasmaksun ja eikä tilapäishoidosta peritä hoitomaksua.

Ikääntyneiden lyhytaikaisen ja osa-aikaisen perhehoidon asiakasmaksu

Lyhytaikaisesta perhehoidosta voidaan periä lyhytaikaisen laitoshoidon maksu. Hoitopäivämaksun saa periä vain kerran kalenterivuorokaudelta. Jos asiakas siirtyy välittömästi toiseen laitokseen, lähettävä laitos ei saa periä maksua siltä päivältä, jona asiakas siirtyy.

Omaishoidontuen vapaan asiakasmaksut

Mikäli lyhytaikaista perhehoitoa järjestetään omaishoitajan vapaan ajaksi, peritään hoidosta omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajalta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain mukainen vuorokausimaksu.

Maksun perimättä jättäminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 11 §:n mukaan määrätty asiakasmaksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista.

Perhehoidon asiakkaan vakuutukset

Soitella ei ole lakisääteistä velvoitetta ottaa tapaturma- tai vahingonkorvausvastuuvakuutusta perhehoidossa olevalle henkilölle. Tämän vuoksi perhehoitajaa suositellaan ottamaan ns. laajennettu kotivakuutus ja varmistamaan, että se sisältää myös perhehoidossa olevien henkilöiden osalta vahinkovakuutuksen.

Lastensuojelun perhehoidossa kuntayhtymä ottaa vakuutuksen sijoitetulle lapselle.

6.3 Perhehoidossa olevan asiakkaan yksityis- ja käyttövarat

Pääperiaate on, että perhehoidossa olevan henkilön varoista huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti asiakkaalle itselleen tai hänen edunvalvojalle. Täysi-ikäiselle henkilölle nimetään tarvittaessa edunvalvoja, mikäli henkilö ei kykene itse huolehtimaan itseään ja omaisuuttaan koskevista asioista. Perhehoitaja ei voi toimia perhehoitoon sijoitetun edunvalvojana tai yksityisvarojen hoitajana.

Asiakkaan itsemääräämisoikeuden tulee toteutua myös varojen käytössä. Perhehoidossa olevan henkilön käyttövarat tulee käyttää ensisijaisesti hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa ottaen huomioon henkilön elämisen laatu ja elämänpiiriä rikastuttavat ratkaisut.

Lastensuojelun perhehoidossa oleva lapsi on oikeutettu saamaan käyttövaroja henkilökohtaisiin tarpeisiinsa kuukausittain asiakassuunnitelmassa määritellyn määrän mukaan. Lapsella on oikeus itse päättää saamiensa käyttövarojen käytöstä. Perhehoitajan tulee pitää kirjaa lapselle annettujen käyttövarojen maksamisesta.

Lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä ja edunvalvojalla on oikeus saada selvitys käyttövarojen käytöstä.

Lastensuojelun perhehoitoon sijoitetulle lapselle on myös varattava hänen tililleen lastensuojelulain määrittelemä määrä varoja hänen itsenäistymistään varten. Itsenäistymisvarojen kertymisestä ja maksamisesta sijoituksen päätyttyä on tarvittaessa/pyydettyessä annettava selvitys.

Jatkuvan perhehoidon asiakkaan perhehoitokodissa olevasta kiinteästä omaisuudesta on pidettävä omaisuusluetteloa. Omaisuusluetteloon kirjataan asiakkaan varoilla kaikki yli 200 euroa maksaneet hankinnat. Omaisuusluettelo laaditaan perhehoidon alkaessa ja perhehoitaja päivittää omaisuusluetteloa yhdessä asiakkaan ja omaisen tai edunvalvojankansa.

6.4 Perhehoidossa olevan asiakkaan valitus- ja vaikutusmahdollisuudet

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus hyvään palveluun ja kohteluun. Asiakkaalla on oikeus olla osallisena neuvoteltaessa häntä koskevista asioista ja hänen oma mielipiteensä tulee ottaa huomioon ratkaisuja tehtäessä. Erimielisyyksien ilmetessä on ensisijaisesti pyrittävä neuvottelemalla pääsemään yhteiseen ratkaisuun. Palautetta voi antaa myös Soiten verkkosivujen kautta.

Asiakas voi hakea muutosta saamaansa päätökseen. Oikaisuvaatimusohjeet lähetetään aina päätöksen yhteydessä.

Jos asiakas on tyytymätön kohteluunsa tai menettelyyn, hän voi tehdä asiastaan kirjallisen muistutuksen sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle.

Soitella on nimetty sosiaali- ja potilasasiamies, jonka tehtävänä on seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehittymistä. Sosiaaliasiamiehen tehtäviin kuuluu myös avustaa ja neuvoa muistutuksiin liittyvissä asioissa. Muistutukseen pitää vastata kohtuullisen ajan kuluessa. Sosiaaliasiamiestä voi myös pyytää toimimaan sovittelijana.

Asiakas tai hänen omaisensa voi myös kannella saamastaan kohtelusta alueellaan toimivaan aluehallintovirastoon.

6.5 Asiakkaan kuolema perhehoidossa

Perhehoitajalla tulee olla tieto perhehoidossa olevan henkilön mahdollisesta hoitotahdosta, jonka mukaisesti hän toimii. Jos hoidettava kuolee perhehoidossa, perhehoitaja soittaa hätänumeroon 112 ja toimii saamiensa ohjeiden mukaan. Poliisi tulee perhehoitajan kotiin ja toteaa tilanteen. Samalla suljetaan pois mahdollinen rikosepäily. Tämän jälkeen vainaja siirretään lähimpään terveyskeskukseen, jossa lääkäri vahvistaa kuoleman.

Perhehoitajan tulee ilmoittaa asiasta omaisille ja Soitelle. Perhehoidon vastuutyöntekijä järjestää perhehoitajalle tarvittavan tuen. Perhehoidossa voidaan järjestää muistotilaisuus. Toimeksiantosopimus purkautuu ilman irtisanomista ja pitkäaikaiselle perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio kahden viikon ajalta.

7. PERHEHOITAJAN OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET

Perhehoitajan ja kuntayhtymä Soiten oikeudet ja velvollisuudet perustuvat lainsäädäntöön. Perhehoitajan vastuisiin kuuluvat hyvän, asiakassuunnitelman mukaisen perhehoidon toteuttaminen sekä perheenjäsenenä olemisen turvaaminen. Perhehoitaja sitoutuu yhteistyöhön perhehoidossa olevan henkilön lähiomaisten, perhehoidon vastuutyöntekijän ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Perhehoitajan tulee mahdollisuuksien mukaan tukea ja mahdollistaa hoidettavan ja hänen läheistensä välistä tiivistä yhteydenpitoa ja kanssakäymistä.

Perhehoitajalla on aina oikeus kuulluksi tulemiseen perhehoitoon liittyvissä asioissa.

7.1 Tietojensaantioikeus ja tietojen säilytys

Perhehoitajalla on oikeus saada sellaiset hoidettavaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä hoivan ja huolenpidon onnistumiseksi. Siten perhehoitajalle voidaan antaa sellaisia salassa pidettäviä tietoja, jotka hän tarvitsee perhehoitoa antaessaan.

Perhehoidossa olevaa henkilöä koskevat asiakirjat ja muut kirjalliset tiedot säilytetään perhekodissa asiakas-kohtaisissa kansioissa lukitussa kaapissa. Hoidettavaa koskevat asiakirjat palautetaan perhehoidon päättyessä perhehoidon vastuutyöntekijälle.

7.2 Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus

Perhehoitajaa sitoo elinikäinen salassapito- ja vaitiolovelvollisuus, mikä tarkoittaa sitä, että asiakasta koskevia salassa pidettäviä tietoja ei saa ilmaista sivullisille myöskään siltä osin, kun ne koskevat muita kuin asiakasta itseään. Salassa pidettäviä tietoja ei saa käyttää omaksi tai toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi. Salassa pidettävää asiakirjaa tai sen kopiota ei saa näyttää eikä luovuttaa sivulliselle eikä antaa sitä teknisen käytöyhteyden avulla tai muulla tavalla sivullisen nähtäväksi tai käytettäväksi. Arkaluonteisia ja muuta salassa pidettäviä tietoja ei saa lähettää tekstiviestinä tai sähköpostin välityksellä.

Perhehoidossa salassapito- ja vaitiolovelvollisuus koskevat myös hoitajan perheenjäseniä. Salassa pidettäviä tietoja voi sivullisille antaa tietoa toimivaltaisen asiakkaan omalla ja/tai hänen laillisen edustajansa suostumuksella. Laillisella edustajalla on oikeus saada tietoja.

Tietojen väärinkäyttö tai tahallinen ohjeiden vastainen toiminta voi johtaa muun ohella rikosoikeudellisiin seuraamuksiin.

7.3 Perhehoitajan ilmoitusvelvollisuus

Perhehoitaja on velvollinen ilmoittamaan perhehoidossa tapahtuneista muutoksista vastuutyöntekijälle siihen kuntaan, joka on sijoittanut hoidettavan sekä kuntaan, jossa perhekoti sijaitsee.

Perhehoitolaki 21 §

Perhehoitajan tulee ilmoittaa hyvissä ajoin perhehoidon vastuutyöntekijälle seuraavista asioista:

- perhehoidossa olevien henkilöiden perhehoitoon vaikuttavista terveydentilan ja/tai toimintakyvyn muutokset
- perhehoidon keskeytykset
- oman elämäntilanteen muutokset, sairastumiset, muut esteet tehtävän hoitoon
- perhesuhteiden muutokset
- perhekodissa tapahtuvat muutokset (remontti, kotieläimet)
- suunnitellut vapaat ja niiden aikaiset järjestelyt
- sattuneet tapaturmat, väkivalta ja suojaamistoimenpiteet ilmoitetaan välittömästi tapahtuman jälkeen ja niistä tehdään myös HaiPro-ilmoitus
- muut mahdolliset tärkeät perhehoitotyöhön vaikuttavat asiat

8. KUNTAYHTYMÄN/SOITEN OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET

Kuntayhtymän oikeudet

- tehdä yhteiseen neuvotteluun perustuva päätös perhehoitopaikasta
- saada tieto perhehoidosta ja perhekodissa suunnitelluista/tapahtuneista muutoksista

Kuntayhtymän velvollisuudet

- antaa perhehoitajalle hoivan ja huolenpidon toteuttamisen kannalta välttämättömät asiakasta koskevat tiedot
- järjestää perhehoidon tuki
- nimetä vastuutyöntekijä perhehoitajalle
- järjestää perhehoitoon sijoitetun asiakkaan tarvitsemat palvelut
- vastata perhehoidon maksuliikenteestä
- arvioida perhehoidon toteutumista yhdessä asiakkaan, hänen läheisten ja perhehoitajan kanssa
- valvoa perhehoitoa
- tehdä päätös perhehoidon päättymisestä

9. PERHEHOIDON VALVONTA

”Hoidettavan sijoittaneen kunnan tehtävänä on valvoa, että sijoitus perhehoitoon toteutuu Perhehoitolain mukaisesti ja hoidettava saa sijoituksen aikana ne tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet, jotka järjestetään sen kunnan toimesta, johon henkilö on sijoitettu. Sekä sijoittajakunnan että sijoituskunnan sosiaalihuollosta vastaava toimielin voi tarkastaa perhehoitopaikan toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat silloin, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan tarkastaa ainoastaan, jos tarkastaminen on välttämätöntä asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastaja on päästettävä kaikkiin perhehoitopaikan tiloihin. Tarkastuksesta on pidettävä pöytäkirjaa. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. (Perhehoitolaki 263/2015 22 §.)

Jos perhekoti tai siinä annettu hoito todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, toimielimen on pyrittävä ohjauksen avulla saamaan aikaan korjaus asiassa. Jollei korjausta ole asetetussa määräajassa tapahtunut, toimielimen on tällöin huolehdittava, että hoidettavan hoito järjestetään hänen etunsa ja tarpeidensa mukai-

sella tavalla. Tarvittaessa hoidettavat siirretään heidän tarpeitaan vastaavaan muuhun hoitopaikkaan. (Perhehoitolaki 263/2015 22 §)

Palvelujen valvontaan ja toimenpiteisiin valvonnan yhteydessä havaittujen puutteiden korjaamiseksi sovelletaan ammatillisten perhekotien ja muiden yksityisten perhehoidon palveluntuottajien osalta, mitä yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 4 luvussa säädetään. (Perhehoitolaki 263/2015 22 §)

Kuntayhtymällä on valvontasuunnitelma ja lisäksi kullakin yksiköllä on omavalvontasuunnitelma. Toimeksiantosuhteisen perhehoidon ennakoivaa valvontaa ovat perhehoitajalle annettu ohjaus ja tuki. Valvonta toteutetaan omavalvonnan kautta. Vastuuviranhaltijan suorittama ohjaus- ja valvontakäynti perhehoitajan kotiin tehdään vähintään kerran vuodessa. Perhehoitajalle annetaan ohjaus- ja valvontakäyntiin liittyvä lomake etukäteen täytettäväksi ja valvontakäynnillä se käydään yhdessä keskustellen läpi.

Asiakkaan oikeuden toteutumista hyvään asiakassuunnitelman mukaiseen perhehoitoon ja kohteluun seurataan säännöllisesti. Perhehoidossa olevilta asiakkailta ja läheisiltä kerätään palautetta säännöllisesti. Asiakaspalautteen perusteella ohjaus- ja valvontakäyntejä järjestetään tarpeen mukaan.

10. TOIMINTAOHJEEN VOIMAANTULO

Tämä toimintaohje tulee voimaan 1.6.2018.

Liite 1

Hoitopalkkiot 2019

Lastensuojelun ja vammaisten lasten perhehoidon hoitopalkkiot 2019

	vähimmäismäärä	1. korotus	2. korotus	3. korotus
€/kk	799,84	863,92	979,26	1 151,13
€/pv	26,66	28,80	32,64	38,37
jälkihuoltonuori	388,97 €/kk ja 12,97 €/pv			

Erityistä hoitoa vaativan lapsen hoitopalkkio on 1 425,74 €/kk, jonka lisäksi maksetaan ansionmenetyksistä 265,70 €/kk, mikäli lapsi (3-17 v) ei ole päivähoitossa. Mikäli vanhempi jää hoitamaan kotiin 0-3 vuotiasta lasta, hoitopalkkio on 1 425,74 €/kk ja kotihoidon tuki.

Lastensuojelu ja vammaispalvelut määrittelevät hoitoisuuden perusteella tulevat korotukset.

Lastensuojelun perhehoidon päivystysrinki 2019 korvaukset

Päivystyskorvaus 1450 €/kk

Hoitopalkkio 60 €/pv

Kulukorvaus 26 €/pv

Päivystyskorvauksen maksaminen keskeytyy, kun sijoitus alkaa ja maksaminen jatkuu, kun sijoitus päättyy.

Ikääntyneiden ja aikuisten vammaisten perhehoidon hoitopalkkiot 2019

	Perhehoitajan kodissa	Hoidettavan kodissa
Pitkäaikainen perhehoito	1 063,01 €/kk/hlö Viranhaltija voi erityisharkinnalla korottaa hoitopalkkiota, mikäli asiakkaan hoitoisuus on tavanomaista suurempi, esim. korvaa tehostetun palveluasumisen 1 317,05 €/kk	1063,01 €/kk/hlö
Lyhytaikainen perhehoito yli 10 h ja enintään 14 vrk/kerta	53,15 vrk/hlö Viranhaltija voi erityisharkinnalla korottaa hoitopalkkiota, mikäli asiakkaan hoitoisuus on tavanomaista suurempi, esim. korvaa tehostetun palveluasumisen 72,20 €/vrk/hlö	101,87 €/vrk/hlö 79,46 € / kk

Jatkuva osavuorokautinen perhehoito enintään 10 h/pv tai 12 h/yö	774 €/kk/hlö	79,46 €/vrk
Lyhytaikainen osavuorokautinen perhehoito enintään 4 h enintään 10 h	50,93 €/vrk 81,50 €/vrk	50,93 €/vrk 81,50 €/vrk/hlö

Erityistilanteissa hoidosta maksettavaa hoitopalkkiota voidaan korottaa enintään 50 % enintään 3 kuukauden määräajaksi vastuuyöntekijän harkinnan mukaan.

Lyhytaikaisen perhehoidon palkkiota maksetaan enintään 14 vrk saakka. Palkkiota voidaan maksaa pidempään, jos hoito jatkuu ennalta odottamattomasti joillakin päivillä mutta ei 21 vrk pidempään. Mikäli hoitojakso jatkuu yli 21 vuorokauden, maksetaan pitkäaikaisen perhehoidon korvaus alkaen 14. vrk:sta eteenpäin.

Kulukorvaukset 2019

Lasten perhehoidon kulukorvaukset 2019

ikä	€/kk	€/pv
0-6 v	420,09	14,00
7-11 v	445,52	14,85
12-16 v	481,09	16,04
17	566,61	18,89

Ikääntyneiden ja aikuisten vammaisten perhehoidon kulukorvaukset 2019

	Perhehoitajan kodissa
Pitkäaikainen perhehoito	634,05 €/kk Viranhaltija voi erityisharkinnalla korottaa kulukorvausta, mikäli asiakkaan hoitoisuus on tavanomaista suurempi, esim. tehostetun palveluasumisen 688,85 €/kk
Lyhytaikainen perhehoito yli 10 h ja enintään 14 vrk/kerta	30,87€/vrk
Jatkuva osavuorokautinen perhehoito enint. 10 h/pv tai 12 h/yö	411,73 €/kk
Lyhytaikainen osavuorokautinen perhehoito enintään 10 h/pv tai 12 h/yö	10,28 €/vrk

Käynnistämiskorvaus 2019

Käynnistämiskorvauksen enimmäismäärä on 1.1.2019 alkaen **2 983,40 euroa** perhehoidossa olevaa henkilöä kohden.

Käyttövara 2019

Käyttövara 108 €/kk

Kulukorvaukset oman auton käytöstä

Oman auton käytöstä korvattavat matkakulut 0,25 €/km

Asiakasmaksut

Ikääntyneiden perhehoito

Lyhytaikaisesta perhehoidosta peritään 34,94 €/vrk.

Osapäiväisen perhehoidon maksu 18,33 €/vrk (osapäiväinen on alle 10 h päivä tai alle 12 h yö).

Osapäiväisen pitkäaikaisen perhehoidon asiakasmaksussa käytetään harkintaa, mikäli maksu on korkeampi kuin pitkäaikaisen perhehoidon asiakasmaksu (kts. 6.2.).

Mikäli lyhytaikaista perhehoitoa järjestetään omaishoitajan vapaan ajaksi, peritään hoidosta omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajalta 11,40 €/vrk. (*Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 1992/734*).

Kehitysvammahuolto ja vammaispalvelut

Tilapäishoito perhehoidossa

Tilapäishoito/vrk	32,80 €
Päivä/yöhoito /vrk	23,22
Osapäivähoito 5-10 h	18,33€
Osapäivähoito max 5 h	8,66 €
Omaishoitajan lakisääteinen vapaa	11,40 €
Ylläpitomaksu	122,85 €

Liite 2

Toimintaohje on laadittu 2017/2018 monialaisessa työryhmässä, jota koordinoi Liisa Ahonen. Työryhmässä olivat Perheiden palveluista Oili Hagström, Maarit Biskop, Sanna Sipi, Terhi Anttila ja Pauliina Nygård, Kehitysvammaisten palveluista Marjo Pollarikoski ja Satu Seppelin-Kivelä sekä Hoidosta ja hoivasta Hanna Saarinen, Heidi Lindqvist, Anne Haglund ja Hannu Haukilahti.